

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України
«Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів»
щодо фінансового забезпечення діяльності
Вищої кваліфікаційної комісії суддів України»
*(реєстр. № 11254 від 13.05.2024)**

Анотація. В інформаційній довідці аналізуються положення проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо фінансового забезпечення діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України» (реєстр. № 11254 від 13.05.2024) (далі – законопроект); розглядається відповідність законопроекту вимогам Закону України «Про судоустрій і статусу суддів», а також положенням Бюджетного кодексу України і Закону України «Про державний бюджет України». За результатами аналізу встановлюються ризики, які в подальшому можуть перешкоджати належній реалізації законопроекту під час правозастосовної діяльності та досягненню проголошеної в ньому мети.

Ключові слова: Вища кваліфікаційна комісія суддів України, статус головного розпорядника коштів Державного бюджету України, видатки з Державного бюджету України.

Вступна частина.

Законопроект розроблено з метою надання Вищій кваліфікаційній комісії суддів України статусу головного розпорядника коштів Державного бюджету України. Суб'єкти законодавчої ініціативи пропонують внести такі зміни до Закону України «Про судоустрій і статус суддів»:

- надати Вищій кваліфікаційній комісії суддів України статус головного розпорядника коштів Державного бюджету України щодо фінансового забезпечення її діяльності і діяльності Національної школи суддів України;
- позбавити Державну судову адміністрацію дублюючих функцій;
- визначити видатки з Державного бюджету України на Вищу кваліфікаційну комісію суддів України як видатки на утримання судів.

На думку ініціаторів законопроекту, він *не потребує додаткових витрат із державного та місцевих бюджетів*, а правові та соціальні наслідки прийняття цього законопроекту сприятимуть: становленню сучасної та дієвої Вищої кваліфікаційної комісії суддів України після припинення повноважень попереднього складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України у 2019 році; ефективному проведенню конкурсів на посаду судді, кваліфікаційного оцінювання суддів на відповідність займаній посаді та визначення здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді; більш ефективному використанню бюджетних коштів.

Основна частина.

Правові відносини у вказаній сфері регулюються Конституцією України, Бюджетним кодексом України, Законом України «Про судоустрій і статус суддів».

Статтею 92 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон) визначено статус і склад Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Згідно із частинами першою, другою статті 92 Закону Вища кваліфікаційна комісія суддів України є державним колегіальним органом суддівського врядування, який на постійній основі діє у системі правосуддя України, є юридичною особою, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, самостійний баланс та рахунки в органах Державної казначейської служби України.

Відповідно до статті 148 Закону фінансування всіх судів в Україні здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України. Видатки загального фонду Державного бюджету України на утримання судів належать до захищених статей видатків Державного бюджету України.

Функції головного розпорядника коштів Державного бюджету України щодо фінансового забезпечення діяльності судів здійснюють:

- 1) Верховний Суд – щодо фінансового забезпечення його діяльності;
- 1⁻¹) вищий спеціалізований суд – щодо фінансового забезпечення його діяльності;
- 2) *Державна судова адміністрація України* – щодо фінансового забезпечення діяльності всіх інших судів, *діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України*, органів суддівського самоврядування, *Національної школи суддів України*, Служби судової охорони та Державної судової адміністрації України;
- 3) Вища рада правосуддя – щодо фінансового забезпечення її діяльності.

Відповідно до статті 22 Бюджетного кодексу України за обсягом наданих повноважень розпорядники бюджетних коштів поділяються на головних розпорядників бюджетних коштів та розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня. Згідно із частиною другою статті 22 вказаного Кодексу головними розпорядниками бюджетних коштів можуть бути виключно: за бюджетними призначеннями, визначеними законом про Державний бюджет України, – установи, уповноважені забезпечувати діяльність Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України в особі їх керівників; міністерства, Національне антикорупційне бюро України, Служба безпеки України, Конституційний Суд України, *Верховний Суд, вищі спеціалізовані суди, Вища рада правосуддя та інші органи, безпосередньо визначені Конституцією України, в особі їх керівників, а також Державна судова адміністрація України*, Національна академія наук України, Національна академія аграрних наук України, Національна академія медичних наук України, Національна академія педагогічних наук України, Національна академія правових наук України, Національна академія мистецтв України, інші установи, уповноважені законом або Кабінетом Міністрів України на реалізацію державної політики у відповідній сфері, в особі їх керівників.

Підтримуючи аргументацію, наведену в пояснювальній записці до цього законопроекту, щодо доцільності надання Вищій кваліфікаційній комісії суддів України статусу головного розпорядника коштів Державного бюджету України, водночас звертаємо увагу на таке.

Згідно з Експертним висновком Міністерства фінансів України реалізація цього законопроекту все ж таки може потребувати додаткових видатків, зокрема на посилення планово-фінансового підрозділу¹.

Однак суб'єкт права законодавчої ініціативи не додав фінансово-економічне обґрунтування (зокрема, відповідні розрахунки).

Згідно з частиною першою статті 27 Бюджетного кодексу та частиною третьою статті 91 Регламенту Верховної Ради України до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Якщо такі зміни показників бюджету передбачають зменшення надходжень бюджету та/або збільшення витрат бюджету, до законопроекту подаються пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

Висновки.

Враховуючи вищенаведене, до законопроекту має бути додане фінансово-економічне обґрунтування. Крім того, доопрацювання потребує порівняльна таблиця до законопроекту, оскільки в разі його ухвалення відповідні зміни мають бути внесені не тільки до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», а й до відповідних положень Бюджетного кодексу України, зокрема до частини другої статті 22, до змісту якої має бути включена Вища кваліфікаційна комісія суддів України як суб'єкт, який відноситиметься до головних розпорядників бюджетних коштів, визначених цим Кодексом.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*

¹ Експертний висновок Міністерства фінансів України до законопроекту згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/bills_documents/document-4107368.pdf